

Uredja uredniški odbor — Glavni urednik Strokelj Karel — Naslov uredništva in uprave: Posavski tednik, Krško 56 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB FRLJ Krško, šte. 615-T-145 — Tisk: Mariborske tiskarne — Celoletna naročnina 330, polletna 160, četrtletna 80 dinarjev — Posavski tednik izhaja enkrat tedensko

K R Š K O, DNE 30. maja 1953

POSAVSKI tednik

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Okrajni ljudski odbor za V. redno sejo

Stanje v našem gostinstvu ni najboljše

Postrežba na nizki stopnji — nerealne prijave o prometu — slaba davčna disciplina in močne tendence utaje — težnja po ukinitvi državnih gostišč — kadež je strokovno na nizki stopnji.

Za V. redno sejo, ki se bo vršila dne 5. junija, je okrajni ljudski odbor pripravil predvsem dva važna problema. Prvi in najvažnejši je vsekakor problem gostinstva v okraju, a drugi je predlog odluka za uvedbo okrajnih taks (o čemer je priobčeni poseben članek v tej številki našega lista).

Ze na zadnji seji je bila izvoljena komisija z nalogo, da s pomočjo državnega aparata zbere in prouči problematiko gostinstva v vseh teh sektorjih (državnem, združnem in privatnem).

Podatki kažejo prav zanimivo, toda prilično slabo sliko našega gostinstva v okraju. Razmeroma pozno, toda še vedno pravočasno je okrajni ljudski odbor postavil to vprašanje na dnevni red, saj ravno iz tega gospodarskega področja uhajajo milijoni iz rok družbe v žepu spekulantom, ki nosijo včasih nekateri tudi socialistično firmo.

Postrežba je v mnogih gostiščih na zelo nizki stopnji. Gostinska podjetja, predvsem državnega in združnega sektorja, poleg alkoholnih pijač ne nudijo gostom niti hladnih, še manj pa toplih jedil, kakor tudi ne brezalkoholnih pijač.

Nekatera gostišča formalno poslujejo kot zakupniki, v bistvu pa so privatni gostilničarji. Kakšen odnos imajo do družbe, lahko vidimo že iz naslednjih podatkov:

Za leto 1951 so zakupniki in privatni gostilničarji prijavili le za 3.669.720 dinarjev prometa, komisija pa ga je ugotovila za 5.774.772 din.

Za leto 1952 je od strani 23 obratov (od skupno 60, ker komisija še ni končala dela) prijavljenega prometa za 11.552.000 din, ugotovljenega pa za 13 milijonov 540.000 din. Prijavljen čist dohodek znaša 645.461 din, ugotovljenega pa je 2.259.000 din.

V nekaterih občinah se opaža močna tendenca po ukinitvi državnih gostišč in predaži teh v roke privatnikov. Po navadi tisti, ki v občinskih ljudskih odborih zagovarjajo tako politiko, ne vodijo računa o finančnem poslovanju, o postrežbi, kadru in razvoju državnih gostišč itd. Pri takem odnosu do socialističnih podjetij, zlasti se tam, kjer imamo med uslužbenci samega podjetja interese za privatno gostinstvo.

Zadnje vesti.

Beograd. — Posebna jugoslovanska delegacija je na čelu s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Milovanom Djilasom odpotovala z letalom iz Beograda v London, kjer se bo udeležila kronanja britanske kraljice Elizabete II. V delegaciji sta še državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović in načelnik generalštaba JLA generalni polkovnik Peko Dapčević.

Ljubljana. — Podpredsednik Slovenske izseljeniške matice in član Izvršnega sveta LRS Tomo Breje in tajnica izseljeniške matice Zina Vrščaj sta odpotovala na obisk našim izseljencem v Zahodni Evropi. Med enomešnim potovanjem bosta obiskala Francijo, Nemčijo, Belgijo in Nizozemsko, kjer se nahajajo največje skupine slovenskih izseljencev. Največ jih je v Zahodni Nemčiji (čez 25.000) in v Franciji (okrog 7000). Slovenska izseljeniška matica želi na ta način ugotoviti, kako živijo in delajo slovenski izseljenci.

München. — Münchenska policija je zaprla lastnike nekaterih tovarn v tem mestu zaradi ilegalnega izdelovanja orožja. Poročajo, da so v teh tovarnah izdelovali določene vrste pušk

obrt, je prav gotovo, da bo podjetje kmalu šlo v likvidacijo. Le nekaj kontrolnih pregledov, ki so bili zadnji čas izvršeni, je pokazalo, da ni bila plačana trošarina za 24.381 litrov vina. Koliko pa je bilo vsega vina utajenega ni mogoče ugotoviti, temveč si lahko samo mislimo.

Tudi strokovni nivo gostinskega kadra v glavnem ne odgovarja današnjim potrebam. Od 133 zaposlenih v gostinstvu je le 18 kvalificiranih, ostali pa so polkvalificirani in nekvalificirani ljudje.

Komisija je predlagala okrajnemu ljudskemu odboru več zaključkov, ki bi obstoječe stanje v gostinstvu izboljšali. Verjetno bodo najbolj uspešni tisti zaključki, ki bodo občinske ljudske odbore predvsem ekonomsko zainteresirali, da gostinska podjetja socialističnega sektorja dobro prosperirajo. Potrebne bodo tudi eksperimentalne administrativne mere v cilju preganjanja spekulacije in malverzacije v gostinstvu. Poleg tega ne bo odveč zainteresirati volivce, da preko svojih zborov dajejo kritiko takemu poslovanju.

Mogoče se bodo našli modri, ki jih imamo tudi v našem okraju, tako trditelji o ločnem odklanjanju. To je samo voda na mlin tistih, ki želijo, da se socialistični sektor ne samo v gostinstvu, temveč tudi drugod raje danes nego jutri likvidira. Jasno pa je, da socialistično gostinstvo ne napreduje, če ga vodi spekulanti — človek, ki se zanj ne briga.

Razvoj jugoslovansko-italijanskih odnosov

Kakor vedno doslej, je vodilna italijanska stranka — krščansko-demokratska — v želji, da si pridobi čim več volivcev, pričela tudi v sedanjih predvolilnih kampanjah z zahtevami, naj se vse tržaško ozemlje priključi Italiji. Te teze si prisvajajo sedaj poleg njenih zaveznikov v predvolilni borbi tudi opozicijske stranke. In tako ne mine dan, da se ne bi tu ali tam kak govornik spotalnil ob Trst, Istro in Dalmacijo ter tako dokazal, da bi priključitev STO Italiji pomenila v resnici samo uvod za širšo »okupacijo«, naperjeno proti jugoslovanskim krajev. Gre torej za odprte imperialistične težnje po tujem, ki se ne razlikujejo od nekdanjih fašističnih.

To resnico je v svojih govorih v Slavonskem Brodu in v Batajnici potrdil maršal Tito, ko je govoril o naših odnosih do Italije. To resnico je potrdil tudi tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, ko je na tiskovni konferenci v tork zvečer odgovarjal na številna vprašanja domaćih in tujih novinarjev. Pod takimi okolnostmi se jugoslovansko-italijanski odnosi ne morejo zboljšati.

Predsednik Italijanske vlade in vodja krščanskih »demokratov« De Gasperi je v predvolilnih govorih skušal odgovoriti maršalu Titu. Zadržni tak »polzkuš« njegov govor v Vittorio Veneto, ki ga Italijani časte kot simbol zmage po prvi svetovni vojni, ko so zasedli našo Primorsko, Istro in se v Zadru celo vsidrali na dalmatinsko tlo. Omenil je trojno izjavo, pa kateri naj bi STO pripadala Italiji, govoril je o zahodni civilizaciji, ki je nekam višja od vzhodne (tej pripadamo tudi mi!). Pokazal se je celo »pripravljenega« pogajati se z našo vlado o Trstu na podlagi »nepretrgane etnične črte«, po kateri naj bi Jugoslavija dopustila razkosanje STO tako, da bi mesta v Italiji največino povzeli z ozkim pasom čisto našega ozemlja in jo priključili Italiji, Jugoslavija pa bi dobila v zameno čisto slovenske kraje v Italiji in na področju STO Na

za neko republiko v Osrednji Ameriki.

New Delhi. — Predsednik indijske vlade Nehru je z letalom odpotoval v London, kjer se bo udeležil kronanja britanske kraljice Elizabete II. Med svojim bivanjem v Londonu bo prisostvoval tudi konferenci vladnih predsednikov držav britanske skupnosti narodov (Commonwealth).

Tripolis. — Ameriški zunanji minister Dulles je z letalom prispel v Tripolis. Razgovarjal se je s člani libijske vlade in ameriški funkcionarji v Libiji. Sodiijo, da se je ameriški minister razgovarjal o upostavitvi ameriškega oporišča v tej državi. Po razgovorih je Dulles v spremstvu Harolda Stassena odpotoval v ZDA.

sko zainteresirali, da gostinska podjetja socialističnega sektorja dobro prosperirajo. Potrebne bodo tudi eksperimentalne administrativne mere v cilju preganjanja spekulacije in malverzacije v gostinstvu. Poleg tega ne bo odveč zainteresirati volivce, da preko svojih zborov dajejo kritiko takemu poslovanju.

Mogoče se bodo našli modri, ki jih imamo tudi v našem okraju, tako trditelji o ločnem odklanjanju. To je samo voda na mlin tistih, ki želijo, da se socialistični sektor ne samo v gostinstvu, temveč tudi drugod raje danes nego jutri likvidira. Jasno pa je, da socialistično gostinstvo ne napreduje, če ga vodi spekulanti — človek, ki se zanj ne briga.

ta način bi si De Gasperi rad zagotovil vso obalo od Tržica do Pulja, pozneje pa bi to področje razširil do Reke in morda še dalje. O tem, da so mesta v gospodarskem pogledu odvisna od svojega zaledja in da so Italijanska mesta ob obali plod sistematičnega naseljevanja italijanskega življa skozi stoletja, je seve molčal.

Sprejet je zakon o zemljiškem skladu in zakon o pravnem položaju verskih skupnosti

Pretekli teden je zasedala Zvezna ljudska skupščina, ki je med drugim razpravljala in sprejela tudi zakon o zemljiškem skladu in zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Jugoslaviji.

Zakon o zemljiškem skladu določa zemljiški maksimum tako sedaj kakor v bodoče 10 ha obdelovalne površine. S tem se znatno omejujejo kapitalistični razvoj na vasi in stalno sistematično izkoriščanje tuje delovne sile, hkrati pa se prenaša težnja boja za napredek kmetijske proizvodnje na kmetijsko združništvo in na druge oblike kmetijskih organizacij, ki edino lahko v naših socialističnih pogojih prevzamejo to nalogo.

Iz besedila zakona se jasno vidi, da predvsem upošteva srednjega kmeta, vake rečeve in ljudi brez zemlje. 10 ha obdelovalne zemlje je pri nas tista površina, ki jo lahko povprečna kmetijska družina v glavnem obdeluje z lastno delovno silo. S tem pa bo dobljen del vseh rečevev zlasti v žitnih predelih (Vojvodina in Srbija) dobil zemljo, ki jo bo obdeloval, in snoval takšne oblike kmetijske organizacije,

ki bodo socialistične tako po notranji organizaciji kakor po načinu dela. Ze iz tega se vidi, da ne gre za agrarno reformo v starem smislu besede, kajti vse tisto, kar izhaja iz predvidenih ukrepov, naj ne povzroča razcepljenosti posesti, marveč naj združi zemljišča in naj na temelju tega ustvari nove odnose med ljudmi.

Po uveljavitvi tega zakona se bodo ukiniteli še zadnji ukrepi, ki so omejevali kmetko posest. Dovolili se bo prost promet z zemljo v okviru postavljene zakonskega maksimuma. Po daljši razpravi, kjer je sodelovalo tudi več duhovnikov, je bil soglasno sprejet tudi zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Jugoslaviji.

Pomen tega zakona je v tem, da se s pravnimi predpisi nadalje izpopolnjujejo ustavne norme in podrobneje določajo pravice in dolžnosti verskih skupnosti na eni strani in državnih organov na drugi strani. On bo pripomogel k ureditvi odnosov med krajevnimi verskimi organizacijami in krajevnimi organi oblasti.

Tovariš Tito je prejel številne čestitke

Tov. Tito je za 61 rojstni dan sprejel številne čestitke in tople želje od delovnih kolektivov, množičnih organizacij in predstavnikov javnega življenja, da živi še mnogo let.

TITOVA STAFETA AVTO-MOTO DRUŠTEV

V ponedeljek, 25. maja, ob 6.40 so prispeli v Krško člani avto-moto društva iz Celja, kjer so predali stafetno palico in mapo našim motoristom. Stafeto je v imenu avto-moto društva Krško pozdravil tov. Malešič. Iz Krškega je krenila stafeta z dvema avtomobiloma in petimi motoristi proti Brežicam. Brežički motoristi pa so ponesli stafetno palico in mapo v Samobor, kjer so jo predali Hrvatim.

Vazno obvestilo

Vsem »Svobodom« in kulturno-umetniškimi društvom v okraju! V nedeljo dne 7. junija ob 9. uri se v mali dvorani prosvetnega doma v Brežicah vrši občni zbor okrajne Ljudske prosvete za krški okraj.

Pozivamo vse delegate izvoljene na občnih zbora posameznih društev, da se obnega zbora zanesljivo udeležijo. Delegati, ki bi se iz tehničnih razlogov ne mogli udeležiti, naj to pravočasno javijo na okrajni odbor LP ter določijo namestnike. Vsa društva so dolžna iz svojih sredstev izplačati delegatom stroške za udeležbo na občnem zboru.

OOLP Krško.

380 letnica smrti Matije Gubca

Slovensko-hrvaški festival v Brežicah

13. in 14. junija 1953

V dne 13 in 14. junija t. l. se bo vršila v Brežicah ob priliki 380-letnice smrti Matije Gubca tradicionalna proslava. Poleg nastopa kulturnih društev iz Slovenije in Hrvaške ter okrajnega telovadnega nastopa je proslava združena z velikim kmečkim zborovanjem in kmečkim sejmom.

Zaradi čim boljše izvedbe proslave naj organizacije Slo. zveze delovnih ljudi, LMS stopijo takoj v stike s KZ in ostalimi množičnimi organizacijami ter društvi ter organizirajo množične obiske te pomembne proslave in zborovanja.

Množične organizacije iz bližnje okolice Brežic naj organizirajo obisk na okraških vozovih. V oddaljenejših krajih organizirajte doroze obiskovalcev z avtomobili in avtobusi, v to svrhu stopite takoj v stike s podjetjem SAP v Brežicah, ki je pripravljeno v primeru zadostnega števila udeležencev vstopati v nedeljo, 14. junija progo po vsem okraju.

Na skupnem nastopu mešanih pevskih zborov bodo zapeli:

1. Gobeč »Pesem o svobodi«.
2. Mihelčič »Pesem mladinskih delovnih brigad«.
3. Gobeč »Bohori«.
4. Internacionalo (enoglasno - novo besedilo) s spremljavo godbe na pihala.

Moški zbori pa zapojejo:

1. Hajdrih »Jadransko morje«.
2. Simoniti R. »Le vkup, le vkup uboga Gmajna«.
3. Internacionala (kot mešani zbori).

Posamezni zbori nastopijo

lahko poljubno z eno ali dvema pesmima.

Teden matere in otroka od 1. do 7. junija

SKRBNJA MATI-ZDRAV OTROK

Napisane so debele knjige o materi, o vzvišenosti in težavah njenega poklica, o njeni vlogi moralne vzgoje otrok, kakor tudi o skrbi za njegovo zdravje. Mati je tista, ki spremlja vsak utrip svojega otroka od zibelke skozi vsa otroška leta, do zrelosti dobe. Ona prva opazi najmanjšo spremembo na svojem ljubljencu, ona mu nudi prvo pomoč, ona je najzvestejša bolniška sestra, ki prečuje pri otroški postelji dolge noči in končno je tudi zdravnik, ki pomaga z vsem zdravniškim znanjem in ume najlepše potolažiti. In končno je mati tudi v službi preventive, saj pazi na vsak korak, na vsako početje svojega malčka. In prav naše slovenske matere so si priborile v tej brigi za svoj naraščaj velik sloves.

Se v šoli sem nekoč slišal, da ni dober, kdor ne bi hotel postati boljši. Zato nam je jasno, zakaj se naša socialistična družba toliko zavzema za pravilno in čim popolnejšo vzgojo mater. Materinska ljubezen je slep nagon, znanje pa je tista luč, ki razsvetljuje in opremlja ali če hočete kašipot, ki usmerja tajo. Zato je pravzaprav največja dolžnost matere, da išče te luči, da išče znanja.

Zdravstveni delavci imamo vsak dan priložnost videti in ocenjevati delo posameznih mater. Ne mislim tu na tiste redke primerke, ki komaj še zaslužijo to ime, in ki živijo v prepričanju, da je bilo z rojstvom glavno delo končano. Mislim na mnoge matere, ki se mučijo in trpijo ob bolnem otroku, iščejo nasvetov v sebi, okoli sebe, a dostikrat zaman. Take matere, polne dobre volje rade vzamejo v roke kakšno knjigo, ki govori o zdravju otrok, ki rade pohite na kakšno predavanje in z zadovoljstvom prihajajo v otroško posvetovalnico po nasvete. Med takimi materami moramo potem iskati tistih čudovitih zdravnikov, ki znajo ozdraviti otroka, nad katerim so že vsi obupali.

Nekajkrat sem osramočen stal pred materjo, ko se mi je zahvaljevala ob pogledu na zdravega debeluščka, pa sem si mislil, kako majhna je tukaj moja zasluga. »Ti mati si prebedela pri vroči glavici dolge noči, dajala obkladke, trepetala in jokala, vendar tolažila.«

Res, da zdravje naroda, za zdrav mladi rod skrbe v prvi vrsti matere. Zato bo prav, če se ob tednu »Matere in otroka«, ki ga letos praznujemo med 1. in 7. junijem, zavedamo tudi te važne naloge naših mater. Dobro in poučena mati nam bo

POPRAVEK

V prejšnji številki se je v tretjem stolpcu na prvi strani vrnil tiskarski škrat in se naslov pravilno glasi: »Duhovščina krškega okraja o urejanju odnosov med državo in cerkvijo«.

V predzadnjem govoru je opomnil pionirje na njih dolžnost, da morajo biti pridni, poslušni itd. Potem so se vrstile čestitke za čestitko. Videmski pionirji so mu podelili album s slikami iz celega okraja. Potem jih je tov. Tito popeljal v jedilnico, kjer je bila bogato obložena miza z vsemi vrstami dobrot. Od tam so šli v verando, kjer so se z Maršalom slikali in sedaj težko pričakujejo slike, saj to jim bo lep spomin na obisk pri maršalu Titu.

Isti in drugi dan so si videmski pionirji ogledali še mesto, živalski vrt, muzej itd., v nedeljo zjutraj so se pa morali posloviti od glavnega mesta.

Lep je bil ta izlet; in vedno se ga bomo radi spominjali. Maršalu Titu pa obljubljamo, da bomo vztrajni in marljivi učenci, da bomo nad vse ljubili našo socialistično domovino.

Ob tej priliki se pionirji videmske šole zahvaljujemo vsem podjetjem in ustanovam za materialno pomoč, ki so jo nudili in s tem omogočili obisk pri maršalu Titu. Najlepša hvala!

P. Kravos

ustvarila nov krepak rod, ki se ne bo strašil življenjskih viharjev in bojev. Da pa bo vsaka mati kos svoji težki nalogi, se mora nenehno izobraževati po svoji možnosti, najlepša nagrada pa ji bodo zdravi otroci.

Za proslavo se pripravljajo

V Brežicah bodo v bolnici opremili sobo za čakajoče nosečnice, kjer bodo dobile od medicinskih sester vsa strokovna navodila o prehrani dojenčka in porodni zaščiti dojenčka in matere.

V Arčičah bodo žene poleg ostalega sporeda organizirale tudi predavanje za zdravstveno prosvetljenost kmečkih žena.

V Catežu pripravljajo žene pogostitev otrok in otroški sejem.

Tudi v Kostanjevici in Krškem poleg drugega pripravljajo žene otroške sejne, katerih so otroci posebno vesel.

V Bodbočju so se žene odločile, da bodo organizirale zdravstveno predavanje.

Na Vidmu bodo priredile žene otroški srečolov in izlet.

Videmski pionirji so obiskali maršala Tita

Veliko je bilo veselje in razburjenje, ko so dobili pionirji videmske šole odgovor od maršala Tita s povabilom, da ga lahko dne 22. maja obiščejo. Zreb je določil 16 pionirjev iz vseh štirih razredov.

21. maja so se zbrali na postaji Videm-Krško. Z lepimi besedami so se poslovili od njih pionirji osnovne šole in gimnazije iz Krškega.

V Beogradu jih je čakala slovenska učiteljska tova. Ida, ki je že prej uredila vse potrebno za bivanje v Beogradu.

Drugi dan so jih popeljali v salon, kamor naj bi ob 10. uri prišel tov. Tito. Pionirji so se razporedili v krogu in čakali, toda ne dolgo. Kmalu se je na stopnišču pojavil Maršal in pozdravil navzoče: »Zdravo, dječola! V pozdravnem govoru je opomnil pionirje na njih dolžnost, da morajo biti pridni, poslušni itd. Potem so se vrstile čestitke za čestitko. Videmski pionirji so mu podelili album s slikami iz celega okraja. Potem jih je tov. Tito popeljal v jedilnico, kjer je bila bogato obložena miza z vsemi vrstami dobrot. Od tam so šli v verando, kjer so se z Maršalom slikali in sedaj težko pričakujejo slike, saj to jim bo lep spomin na obisk pri maršalu Titu.

Isti in drugi dan so si videmski pionirji ogledali še mesto, živalski vrt, muzej itd., v nedeljo zjutraj so se pa morali posloviti od glavnega mesta.

Lep je bil ta izlet; in vedno se ga bomo radi spominjali. Maršalu Titu pa obljubljamo, da bomo vztrajni in marljivi učenci, da bomo nad vse ljubili našo socialistično domovino.

Ob tej priliki se pionirji videmske šole zahvaljujemo vsem podjetjem in ustanovam za materialno pomoč, ki so jo nudili in s tem omogočili obisk pri maršalu Titu. Najlepša hvala!

P. Kravos

GOSPODARSKE

zanimivosti

Najmodernejša tovarna v BiH

V moderno opremljeni tovarni orodja v Trebinju se je začela montaža strojev. Tovarna bo proizvajala spiralne svedre, valje za navoj in drugo. Po svojih tehničnih napravah in objektih za delavce bo to ena izmed najbolj modernih tovarn v Bosni in Hercegovini.

Nova tovarna stekla v Skopju

V Skopju grade novo tovarno stekla, od lani pa že postavljajo stroje. Letno bo dajala steklarna 150 ton optičnega, 4800 ton ravnega in upognjenega stekla. Steklarna bo pričela obratovati že konec letošnjega leta.

Graditev koksarne v Zenici

V prvem delu zeniške koksarne je »Gradiš« že končal gradbeno delo. Dve bateriji (vsaka ima po 39 koksnihih peči), rampo za nabijalni stroj, rampo za razkladanje kokska, stolp za gasenje kokska, stolp prevoja kokska ter v 50 m visoki stolp s silosi za 2000 ton premoga so gradilci vgradili 11.000 prm betona in 2100 ton armature. Kolektiv sedaj gradi drugi del koksarne, ki bo imel prav tako dve bateriji in ostale omenjene naprave.

TOVARNA USNJA »BORIS KIDRIČ« V BITOLJU JE PRIČELA OBRATOVATI

V okviru proslave rojstnega dne maršala Tita je pričela obratovati tudi tovarna usnja »Boris Kidrič« v Bitolju. V poizkusnem obratovanju je tovarna že od aprila meseca. Predsednik mestne občine Bitolj, Božinovski je prezerel vrtico in s tem je bil spuščen v pogon prvi stroj v veliki dvorani. Gostje so pregledali celokupni proces dela v tovarni, katere gradnja je trajala 2 leti. Omenjena tovarna je ena najmodernejših v Evropi. Stopnja mehanizacije je takšna, da se delo opravlja s 30% zmanjšane delovne sile kot v ostalih tovarnah usnja.

Okrajna skupščina ZB

V nedeljo je okrajni odbor ZB polagal svoj letni obračun dela. Poleg navzočih 70 delegatov je prisostvoval občnemu zboru tudi sekretar Glavnega odbora ZB tov. Bertonec.

Poročilo o delu odbora kakor tudi zunanje politični pregled je podal predsednik tov. Dragan. Na področju našega okraja obstaja 24 zvez in 2 pododpora, vendar te zveze ne delajo tako, kot bi morale. Predvsem se to nanaša na zgodovinsko sekcijo, ker še do danes nima okrajni odbor točnih podatkov o žrtvah fašističnega terorja in padlih borcev. Prav tako je s partizanskimi otroki, kateri pa nikakor ne bi smeli biti sirote. Kar se tiče zbiranja podatkov lahko rečemo, da so to občinske zveze vzele vse preveč šablonsko; podatki so bili v veliki meri ali pomanjkljivi ali pa zelo površno napisani.

V preteklem letu je bilo odkritih 6 spominskih plošč in 2 spomenika padlim borcem ter talcem in spominska plošča v Sevnici, ki je bila odkrita političnim zapornikom, katere je leta 1941 rešila brižjska četa.

Zelo slabo so se tudi občinske zveze odzvale pozivu glavnega odbora ZB za opisovanjem spominov iz NOB.

Partizanske patrulje, ki so bile v lanskem letu organizirane, so dobro potekale in dosegle svoj namen.

Prirednje je bila tudi tombola, čigar čisti dobiček sta si delila Okrajni odbor ZB in občinska zveza Krško.

Izvoljen je bil nov 11-članski odbor ter nadzorni odbor, narodni heroj tov. Hočevar Albinca pa je bila izvoljena za častnega predsednika.

(Nadaljevanje s 1. strani)

sko igro v štirih dejanjih in treh slikah.

Vstopnice za obe igri dobite v predprodaji, pričenši s 8. junijem v Drž. založbi Slovenije, poslov. Brežice.

Prihodnja vsa kulturno-umetniška društva, čigar pevski zbori se bodo proslave udeležili, da nam najkasneje do 5. junija javijo na naslov: Okrajni odbor LP v Krškem, število udeležencev in to ločeno za moški, mešani zbor in pionske zore. Pionski zbori iz bližnje okolice Brežic, ki bodo nastopili na proslavi, naj si organizirajo prevozna sredstva ločeno od ostalih obiskovalcev, tako da bodo po končani proslavi lahko odšli domov.

Zaradi čim uspešnejše izvedbe proslave prosimo, da se gornjih navodil točno držite in do določenega roka javite število udeležencev.

Volitve v odbore Socialistične zveze dobro potekajo

BREGE

V sredo so se vršile v Bregah sektorske volitve v osnovno organizacijo Socialistične zveze. Od 30 članov je bilo navzočih 50. Poleg ostalega so razpravljali tudi o gospodarskih in socialnih problemih.

V občini Šentjanž

Občinski odbor SZ je razmeroma dobro pripravil volitve v osnovne organizacije SZ, ki so se v petih vaseh tudi že izvedle. Odbor je izdelal skupno referate vsem članom občinskega odbora, ki so odšli na članske sestanke, kjer so se tudi izvedle volitve.

Med članstvom SZ je izredno veliko zanimanje zlasti za novo vlogo SZ v družbenem življenju in o drugih gospodarsko-političnih problemih. Tako so v občini vsi volilni sestanki povprečno 70 odstotno obiskani. Izostanek gre predvsem na račun starih, bolnih in tistih članov družine, ki ne morejo zaradi otrok zapustiti doma.

Živo se razpravlja tudi o kandidatih za odbore osnovnih organizacij. V večini so v odbore izvoljeni najbolj aktivni in socializmu predani delavni ljudje. V nekaj dneh bodo volitve izvedli tudi v Šentjanžu, Krme-lju in drugod.

IZ BREŽIC

V Brežicah se je dne 26. maja vršila VI. redna seja občinskega odbora SZ, kjer so predvsem razpravljali o volitvah v osnovne organizacije SZDL.

Zadovolji so posamezne člane, da napravijo točen seznam članov SZ ter održe po sektorjih predvolilne sestanke. Občinska konferenca SZ in volitve novega občinskega odbora SZ v Brežicah se bo pa vršila v nedeljo, dne 7. junija ob 9. uri dopoldne.

IZ PODSREDE

V nedeljo, dne 31. maja, bo v Podsedri ob 10. uri odkritje spomenika padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja. Po odkritju bo sledil tudi pester spored. Vljudno vabljeno!

Uvedba lokalnih taks in prometnega davka

V svrhu zagotovitve sredstev občinskimi ljudskimi odbori za nujne komunalne investicije bo okrajni ljudski odbor na podlagi pooblastil, ki mu jih daje Zvezna uredba o lokalnih taksah in prometnem davku na seji, dne 3. junija t. l., razpravljala o odloku o uvedbi lokalnih taks in prometnega davka.

Po predlogu, o katerem bo razpravljala Okrajni ljudski odbor, bi znašali dohodki lokalnih taks in prometnega davka v času od 16. 6. do 31. 12. 1953 okoli 8.000.000.— S temi dohodki bi v glavnem razpolagali občinski ljudski odbori, razen z dohodki taks pri registraciji motornih vozil. Občinski ljudski odbori bi lahko iz teh dohodkov vršili razne komunalne investicije, ki so v vseh občinah nujno potrebne in za katere v letošnjem letu še ni možno preskbeti sredstev iz proračuna niti iz ostalih osrednjih sredstev. Med takšne komunalne investicije bi v glavnem spadala popravila ali pa novogradnje javnih zgradb, gradnja vodnjakov in studencev, ureditev občinskih cest in mostov, skratka vse investicije, ki bi služile širokemu krogu občanov. Dohodek od taks pri registraciji motornih vozil bi pa služil izključno kot dopolnilno sredstvo za vzdrževanje širokega omrežja okrajnih cest.

Predlog vsebuje lokalne takse na vlogo, odločbe in potrdila, ki jih izdajajo ljudski odbori. Nadalje takse na odločbe, s katerimi si obrtni obrati pridobijo pravico izvrševanja obriti, za glasbo v javnih lokalih in prireditve s plesom ter točenjem alkoholnih pijač, takse za izobešanje firme, takse na pse in takse za registracijo motornih vozil.

Lokalni prometni davek bi se pa uvedel po predlogu od po-

Menda ni človeka v našem okraju, ki ne bi vedel kje ležijo Čateške toplice, zato mi o tem ni treba dajati podatkov.

Tople vrelce v omenjenih toplicah so našli leta 1797. Toda veličanska poplava, ki je bila 27 let pozneje, je vrelce zopet zasula, nakar so jih ponovno odprli leta 1854. Takratni lastniki toplic so bili grofje Attems iz Slovenske Bistrice, ki so bili tudi lastniki brežiškega gradu.

Prve toplice je z dovoljenjem lastnikov zgradil brežiški frančiškan Zagorč, ki jih je tudi opremil z zaslinski kabinami. Takrat so vodo črpali z ročnimi črpalkami. Hišica za goste je štela le 6 sob. Take so bile Čateške toplice vse do leta 1924. Omenjenega leta so zgradili zdraviliški dom in restavracijo z odprto verando.

Po osvoboditvi so leta 1951 zgradili novo restavracijo, vilo ter uredili park.

trošnje alkoholnih pijač v gostinskih obratih (5% od prodajne cene), od nakupa in prodaje nepremičnin (10% od stopnje zvezne tarife) in od loterij ter ostalih iger na srečo (15%). Razen tega se predlaga uvedba 5% lokalnega prometnega davka od vstopnic za kinematografske predstave ter fizikalne in ostale prireditve. Ta davek bi spadal na račun prireditelja ter bi prodajne cene vstopnic ostale nespremenjene.

Odluk o uvedbi lokalnih taks in prometnega davka bi zadel veljati od dneva, ko bo o njem razpravljala Okrajni ljudski odbor in ga sprejel, oziroma od dneva, ko bi ga potrdil Izvršni svet LRS.

Literarni večer pionirjev iz Krškega okraja

Delo pionirjev na gimnaziji v Krškem je živahno. Pionirska organizacija uspešno vodi delo svojih krožkov. Eden najživahnejših krožkov je fizikalni, dramski in literarni.

Cetrtošolci se pripravljajo na izlet. Mnogi bi ne mogli iti, ker nimajo denarja. In to vprašanje je spretno rešila pionirska organizacija, ki je priredila lep in pester literarni večer.

Na gimnaziji izhaja dijaški literarni list »Bristja«. Pod spretim in natančnim vodstvom tovaršice Domnik urejajo pionirji svoj list res lepo. Sestavki so pisani v lepi slovenščini, pesmi so primerne, risbe okusne; skratka, list dosega svoj namen, vzgaja pionirje v estetskem duhu, da bodo znali uživati, vrednotiti in nekateri tudi ustvarjati.

Iz »Bristja« je zbrala tovaršica Domnik nekaj pesmi, šalji-

Popravek

Članek, objavljen v 18. številki našega lista, z dne 5. maja 1953, mi povsem točen, zato vnašamo sledeči popravek:

Ekonomija v Pišecah ni dala maronije v Recerjevem gaju posekati in uničiti zaradi dobre cene jamskega lesa, temveč ker ga je potrebovala za vinogradske stebre na Rignlu. Lojalno popravljam svojo napako, če je bil to res edini njen namen, pridobiti zadostno množino lesa za nov vinograd na ta način.

Mislila, da bi ekonomija kljub temu lahko prizanesla krasnim maronijem, če že ne vsem, vsaj najlepšim. Razumljivo je, da ne morem ostati ravnodušen, ko vidim, da se dobrane, ki sem jih pred 30 leti v korist občanov s trudom in s stroški pomagal, brezskrbno sedaj uničujejo. Vsakdo, ki je maronije okusil, mi bo rad priznal, da so maronije izredna pridobitev v našem vinogradniškem podnebnju.

Pristavljam še, da maroni ni čisto uničen v Pišecah in okolici, imamo še precej posameznih dreves, vendar toliko jih ni kot jih je bilo v Recerjevem gaju.

Jakob Medved
nadučitelj v pokouju

Kako je s popravilom zob šolskim otrokom na Raki?

Piscu članka »Iz Rake« v 4. stolpcu na 3. strani »Posavskega tednika« z dne 23. maja 1953 želim dati sledeče pojasnilo:

Zelji prebivalstva na Raki in okolici, da bi obiskali njihove otroke zobozdravnik, je iz objektivnih vzrokov zelo težko ustreči. Enkratna ali dvakratna akcija ne bi dala pozitivnih rezultatov, ker zdravljenje zob zahteva v večini primerov daljše, zaporedno zdravljenje. Razen tega je večina nujnega zobozdravstvenega instrumentarja neprelošljiva, brez tega

pa ni uspešnega zdravljenja zob.

O preobremenjenosti zobozdravstvenih delavcev mislim, da ni potrebno posebej poudarjati. Zainteresiranim na Raki in okolici bi pomogel le obisk avtomobilske zobne ambulante, katerega naj skušajo doseči pri Stomatološki kliniki v Ljubljani. Ta prevozna avtomobilska zobna ambulanta, ki je najmodernejša opremljena, saj ima celo rentgen, je pa namenjena za še oddaljenejša kraja. Obnih ambulant kot je Raka.

Čateške toplice pred sezono

Njihova zgodovina

Po radioaktivnosti so Čateške toplice prve v Jugoslaviji — DS je predvidel 10-letni perspektivni plan

V toplice prihajajo vedno novi gostje. Toda saj ni čudno, voda Čateških toplic je po radioaktivnosti prva v naši državi. Radiotermalna voda doseže +57 do +60°C in ima 10,72 Machevovih enot, vendar zdravljenje ni tako uspešno kot bi bilo sicer, to pa zaradi pomanjkanja prostora. Sedaj so se sobe opremljene s tremi posteljami, uspešnejše bi pa bilo zdravljenje, ako bi imel vsak gost svojo sobo, ker po kopanju se vsak silno poti.

Sezona Čateških toplic se prične s 15. junijem in traja vse do 31. avgusta. Oskrbnina stane v sezoni 620 din, izven nje pa 580 din, pri čemer so vključeni obroki hrane, stanovanje in kopanje.

Uprava toplic ima lastno vrtinarijo, katera oskrbuje kuhinjo z zelenjavo in povrtinjo.

Delavski svet uprave Čateških toplic je predvidel 10-letni perspektivni plan, ki izgleda približno takole:

Jugovzhodno od restavracije nameravajo zgraditi odprto kopalnico, kar bi privlačilo mnogo gostov iz okolice, predvsem pa iz Zagreba. Sezona kopanja bi trajala od maja do oktobra, ker bi bila voda topla. Predvidevajo, da bi gradnja kopalnice stala okrog 20 milijonov, kar pa uprava sama brez dotacij ne bi zmogla.

Zaradi prenatrpanosti bodo nad restavracijo zgradili še eno nadstropje s hotelskimi sobami, zaradi česar bi bilo zdravljenje uspešnejše.

Tudi črpalnico bodo morali zgraditi novo, da bo hlajenje vode v kabinah možno regulirati, ne da bi se pri tem topla (radioaktivna) voda mešala z navadno vodo. Tudi uspeh zdravljenja bi bil na ta način dosti večji.

Da bi ogromno toplotno energijo povsem izkoristili, bodo v doglednem času napeljali cevi okrog toplih gred v vrtinariji in bodo s tem povečali donosnost vrtinarije, predvsem v začetku sezone.

Za razvoj turizma v tem predelu Posavja je nujno izboljšanje cest. Avtostrada bo po načrtu potekala 1 km od toplic. Od te bodo do toplic zgradili novo asfaltirano cesto.

Vsa dela po navedenem načrtu bi stala približno 34 milijonov dinarjev, kar je vseskor lepa vsota. Toda čez leta se bo ves vložen denar, prav tako tudi trud kolektiva, bogato poplačal.

Vprašan a in odgovori

Vprašanje 1. Ze več mesecev me boli grlo. Imam na malem jeziku precejšnjo belkasto peko kot gnojno. Včasih me peče, včasih pa se mi zdi, da je oteklo. Sem že spirala z galunovo vodo, toda ne komaga. Kaj mi je storiti?

Vprašanje 2. Levo nogo imam od gležnja navzgor vso modro pegasto. Večkrat mi tudi oteče. To se ponavlja vso zimo in pomlad. Najprej sem mislila, da je ozeblina. Kaj naj storim?

Odgovor 1. Dokler ne vem za vašo starost vam na vprašanje ne morem odgovoriti. Vsekakor gre verjetno za odmrlo tkivo sluznice po gnojevem vnetju.

V razpoznavo z drugimi slinimi obolenji moramo tudi misliti na posledice eventualne ranitve na jeziku (na primer z ribje kačice) ali na takozvano levkoplakijsko sluznico — vsled razraščanja površni in globlji delov sluznice, gnojavo vnetje mandeljev, davičo, na jetični čir, ki pa kaže bolj rumenkasto obloženo podlago z izpodkopanimi robovi. Včasih se tudi primarni efekt sifilisa izraža na sluznici jezika, vendar ta je neboleč. Podobne rane nastanejo tudi pri zastrupljenju z živim srebrom. V starosti pride po številni tudi rak.

Govorite tudi o izpiranju z galunovo vodo, to vam ne bi priporočal v nobenem primeru. Grganje in izpiranje ust ima danes bolj simboličen pomen. Zdravilni učinek z grganjem ne more vplivati na bolezen, ki je zajela sluznico v globino. Izpiranje v glavnem vlaži usta. Pri gnojavni angini ali odmrli tkiva sicer koristi nekoliko izpiranje ust s hipermanganom, ki odmrlo tkivo na ta način, da odvzame neprijeten in odvraten duh. Lahko tudi izpirate z 2% vodikovim peroksidom, kamiličnim ali slezovim čajem. Zelo dobro deluje tudi izpiranje s slano vodo.

Zaradi tako pisane slike bolezn se je težko odločiti, ne da bi videl sam vaš primer, za katero od omenjenih možnosti gre. Svetujem vam, da greste k zdravniku.

Odgovor 2. Bolezen, ki jo omenjate, je verjetno ozeblina, ali pa posledica zažigljivega zastoja krvi v nogi. Svetujem vam, da vršite vsakodnevne kopeli

(Nadaljevanje na 3. strani)

ALI STE ŽE poravnali naročnino?

KMETIJSKI RAZGLEDI

čas košnje je tu!

Seno je treba rano kositi otavo pa pozno

Teško bomo čakali košnje, saj nam je lanska letina dala veliko misliti. Vsled pomankanja sena smo živino slabo krmili, zmanjšali nje stalez in jo prodajali pod ceno. Popasli smo marsikje travo, da bi tako očuvali živino. Je pa takšna letina v pouk, kako nujno potrebno je uvažati in kolobar čimveč krmnih rastlin.

Marsikdo, ki gleda na travnike, misli, da bo letos obilna letina sena. Pa se moti. Sena bo letos izpod povprečja, saj je precej redko in tudi rast ni nič kaj bujna, kljub temu, da je skoraj dovolj dežja. Prav zaradi tega je potrebno, da kosimo in spravimo seno pravočasno. Poglejmo zakaj?

Pravilo, ki je mnogokrat pisano in še večkrat izgovorjeno, pravi, da je treba seno rano kositi, otavo pa pozno. Rana košnja sena, to je, ko so kvalitativne trave v cvetju, nam da seno bogato z beljakovinami, ki ima le malo neprebavljivih surovih vlaken. Živali pojejo s tako krmo le po večini prebavljive hranilne snovi. Če pa polagamo slabo krmo, je moramo dati mnogo več, da tako nadoknadimo tiste hranilne snovi, ki jih takšno seno nima.

Prav je, da vemo tudi v praktičnem kmetijstvu, kakšno seno dobimo, če kosimo zgodaj, kakšno če kosimo pozno itd., zato naj v ilustracijo služi naslednja tabela:

	čista beljakovina	surovo vlakno	škrob	prebavljive beljakovine
normalna košnja	9,2	26,7	35,6	64
zgodnja košnja	9,6	23,0	42,5	82
pozna košnja	7,9	32,8	22,8	57
izprano seno	7,0	31,7	27,9	56
otava	11,2	23,7	36,9	65

Tudi v kmečko proizvodnjo knjigovodstvo

Zadnje čase vsak dan slišimo o borbi za dvig kmečke proizvodnje, o gospodarskem računu, agrotehničnih ukrepih in o vseh mogočih predlogih za izboljšanje življenjske ravni naših delovnih ljudi.

Na dvigu kmečke proizvodnje so zainteresirani vsi pošteni državljani, zlasti naši kmetje. Maršal Tito je v svojem nedavnem govoru pozval kmete, da proizvedejo čim več, da bomo tudi v pogledu živeža neodvisni od tujine.

Umetna gnojila, poceni gradbeni material, primerni davki — to bo dvignilo proizvodnjo, bomo marsikje čuli. Te pripombe so upoštevanja vredne in gre tudi v tem pogledu na bolje.

Na nekaj bistvenega pa v tej veliki bitki za socializem na vasi polagamo vse premalo pozornosti: gospodarskemu računu in zasledovanju tega potom knjigovodstva. Posebno v čim bolj sproščenem gospodarstvu, še posebno kmečko, bo potrebno delati več in več z glavno. Pravijo — »kmet, ki dela s svinčnikom (ki računa), se razlikuje od sosedu po večjem in boljšem pridelku.« Zato, če vse preveč najdemo kmetov, ki pravijo, da knjigovodstvo ni potrebno, da ga imajo v glavi, da se na to ne razumejo itd.

Morda bo pa le prav in koristno, če bi kmetje pričeli z nekakim »hišnim knjigovodstvom« in beležili tekoče stroške proizvodnje v njihovem gospodarstvu. Zlasti za njivske površine bi se na podlagi preproste knjigovodstva marsikdaj ugotovile čiste izgube za nekatere kulture.

Za kakšno knjigovodstvo gre?

Oglemo si v grobem načrt takega knjigovodstva:

1. Nu no je, da imamo vse njivske površine (vsaj njive in vrtove) zmerjene, to je na papirju naznačene površine po parcelah (ogonih). Te posamezne površine imamo označene z imeni ali številkami, da jih bo v knjigah mogoče razlikovati. Tudi označba strukture zemlje je več ali manj važna za vsako parcelo posebej.

2. Preden začnemo z evidenco (s knjigovodstvom), moramo napraviti popis (inventuro) gnoj, semen, strojev, goriva in sploh vsega blaga, ki je namenjeno

(Nadaljevanje z 2. strani)

nož, po možnosti z masažo. S tem boste utrdili krvotok. Kar se tiče zatekanja noge, pa je najboljša zdravila — počivanje. Zlasti pri nočnem počitku naj bo noga podložena in otekline bo sploščale.

Dr. Mirko Kristofič

Odgovor na vprašanje F. K. Cerkije.

Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani Vam je na podlagi izvedenih dokazov priznal 25 službenih let za pokojnino, do čim Vam preostale službene dobe 2 let in 8 mesecev ni priznal, čeprav bi Vam po Vašem mnenju moral priznati kot delovno dobo tudi čas (2 leti in 8 mesecev). Zoper odločbo Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani ste vložili pritožbo že pred 4 meseci, ter do danes še niste dobili odgovora.

Če ste pritožbo poslali Zavodu za socialno zavarovanje, ki je odločbo izdal, jo je ta odstopil pritožbenemu organu in jo bo ta tudi gotovo rešil. Ker se zadeva vleče že 4 mesece, Vam svetujem, da zaprosite urad, ki Vašo pritožbo rešuje, naj to pospeši.

Ker so travniki v cvetju, saj cvetje sedaj predvsem tudi kvalitetne trave, kakor so francoska pahovka, travniške bilnice in druge, je čas, da z naj-večjim zamahom pospravimo seno. Vreme, ki je običajno ob košnji muhasto, je sedaj precej stabilno, kozolci pa večini prazni, tako da je torej vse pripravljeno, da v letošnjem letu pridelamo res kvalitetno seno.

Nekaj jedi

GOSPODINJSKI NASVETI

Vsaka gospodinja ima nekaj receptov za sladice in shranke od češenj, vendar bo prav gotovo z veseljem polkusila kaj novega.

ČEŠNJEV ZAVITEK: Iz 150 g moke, 125 g presnega masla, malo soli, enega jajca in potrebne vode napravimo testo. Ko testo nekaj časa počiva, ga tanko razvlečemo in namažemo z raztopljenim presnim maslom ali oljem. Potresemo s češnjami brez koščic, s sladkorjem, cimetom, nakar testo zvijemo in denemo v pomazan pekač. Testo pomažemo z maslom ali oljem, da se lepše zapeče. Če ostane zavitek mehak, ga med pečenjem nekajkrat polijemo z mlekom.

ČEŠNJE Z ZDROBOM: 120 g masla penasto umešamo s 50 g sladkorja, počasi pridenemo temu 4 rumenjake in nazadnje, ko je masa že res rahla, pridenemo narohlo še 200 g presejane moke in 200 g belega zdroba. Beljake stepemo v trd sneg in mu pri- mešamo 200 g sladkorja in še stepamo nekaj časa. Sneg narohlo primešamo ostali zmesi. Testo denemo v namaženo obliko, potresemo z drobtinami. Po vrhu damo enakomerno približno tri četrt kg celih češenj brez pecljev in pečemo tri četrt ure.

ČEŠNJEV NARASTEK Z REZANCI: Siroke rezance skuhamo v osladkanem mleku, ki smo mu pridejale košček presnega masla. Kuhane stresemo na cedilo, da se odcedi. Primešamo jim tri rumenjake, malo vaniljevega sladkorja in še sneg tih beljakov. Primerno kozico za narastke namažemo z maščobo, denemo vanjo najprej plast rezancev, nato plast oslajenih češenj in tako ponavljamo. Na vrh denemo nekaj koščkov presnega masla, ali polijemo vse skupaj z nekaj žlicami olja. Spečemo zlatorumeno v srednje vroči pečici.

Vremenska napoved

za čas od 28. maja do 4. junija

V drugi polovici tekočega tedna naglo poslabšanje s pogostim močnejšim dežjem, z nevihtami in ohladitvijo. Konec tedna razvedritev. V začetku naslednjega tedna po prehodu krajevnih neviht nastop legeva vremena. Sredi tedna zopet prehodne krajevine nevihte.

zemlje, strokovna plat kmeta se bo uspešno dvigala, družbi bo nudil koristne predloge za smer in način proizvodnje.

Preračunano bo odpadlo nerentabilno gnojenje manj koristnih in mešanih kultur.

Prav bo, če bi vprašanja knjigovodstva našli sam napredni kmetje bodisi v okrajnem glasilu ali pa v okviru domače zadruge. Ali ne bi bilo koristno če bi KZ organizirale v zimskih mesecih strokovne tečaje in predavanja, kjer bi razpravljali o načinu vodenja knjig v kmečkih gospodarstvih?

Mogoče bi bilo prav, da bi KZ iz razpoložljivih kulturno-prosvetnih fondov črpale sredstva za morebitno tiskanje brošur in knjig, katere bi brez dvoma služile podvigu kmetijstva. —jak

Novice in dopisi iz naših krajev

Senovo

Organizacija ZBNOB na Senovem si močno prizadeva, da bi se čim prej uredilo okolje pri spomeniku padlih borcev. Ze doslej je bilo zasejanih več dreves, raznega grmičja in cvetic in posejana trava. Zdaj je prišla na vrsto natančnejša razdelitev prostora, ki je ob straneh zasajen z živo mejo, tako da bo dajal videz lepo zaokrožene celote. Na prostor je tudi že napeljan vodovod, ki bo služil za vodomet.

Pri vseh teh delih pridno sodelujejo prostovoljci, ki se rekrutirajo iz organizacij ZB, strelske družine, rezervnih oficirjev, sindikata in drugih organizacij. Kakor vse kaže, bo prostor sčasoma zares lepo in privlačno urejen in bo še povzdignil pomen spomenika in žrtev, na katere nas spominja.

IZ BREŽIC

Uspešna vzpodbuda za varčevanje denarja. Brežiška Kmetijska zadruga, ki se zadnje čase vedno bolj vidno uveljavlja v našem gospodarstvu, je sklenila na poslednjem občnem zboru, da si zadrugniki ne bodo razdelili dobička. Zadevne zneske so namreč prav vsi nalozili kot temeljno glavno novo osnovanega hranilno-kreditnega odseka, ki bo posloval tako v

S seje občinskega odbora Soc. zveze Veliki Trn

Na seji so obravnavali politično in gospodarsko problematiko na področju občine, posebno pa so poudarjali, da je bilo zadnjih nekaj let politično delo med tamkajšnjimi prebivalci zelo zanemarjeno. Občinskega odbora SZDL do pred kratkim sploh ni bilo občutiti. Se posebej so poudarili, da je tega kriv birokratski odnos občinskih uslužbencev, ki so pravzaprav dušili politično delo na terenu. Se pred nekaj leti so uslužbenici občine pobrali stare izkaznice članstva OF, niso jih pa zamenjali z novimi in jasno, da je na tak način članstvo postalo pasivno. Sprejeli so sklep, da bodo organizacijo SZ popolnoma a na novo organizirali. Najprej bodo po osnovnih organizacijah sprejemali članstvo na podlagi seznamov, uredili spiske članstva in na podlagi teh spisov izpolnili članske izkaznice in jih med članstvo razdelili še pred volitvami. To bodo uredili do 31. maja. 31. maja in 7. junija bodo izvršili po osnovnih organizacijah zbor članstva, v nekaterih bodo izvršili tudi volitve, v osnovne organizacije, delegatov za občinsko in okrajno konferenco SZ. Zedinili so se, da se bo občinska konferenca vršila dne 14. junija, za katero bodo izvolili najmanj 50 delegatov.

V diskusiji je tov. Smrdelj, šolski upravitelj poudaril, da so nastale težave pri šolskem pokuku. Nekateri starši ne pošiljajo svojih otrok k rednemu pokuku. So tudi primeri, ko starši preveč obremenjujejo svoje otroke z raznimi poljskimi deli, kar ima za posledico, da otroci ponavljajo razrede. Sprejet je bil sklep, da bodo odbori SZ vzgojno vplivali na roditelje šolobveznih otrok, da bodo ti redno pošiljali svoje otroke k pokuku, še posebno pa bodo poudarili skrb tudi tisti mladini, ki je zapustila šolo, da ne bo zapadla pod razne nemoralne vplive, ki se ravno na Velikem Trnu čestokrat pojavijo. C.

Lojze Avsenjak

DREMAVEC

Kadar kolj nanese kje beseda na rudarje, pač slehernik pomisli na težke, zgarane roke, na do vratu zablateno obleko, na blede, izmučene obraze in globoko vdrti od, skratka na človeka, ki dela pod najtežjimi delovnimi pogoji. No, in vsak tak slehernik bi v glavnem kar pogodil, ker lahek rudarski posel res ni. Toliko bolj čudno je torej bilo, da je vanj zlezal tak človek, kakor je bil Nande Povh, ta medved, počasen in premrl, a velik in močan kakor gora in debel kakor pitanec v jutru pred zaklonom. Ni bil nadežen ne vsiljiv, pa ne surov in ne robat, še manj ujedljiv in zbadljiv. Malokdaj mu je prišla iz ust lena beseda, pa še takrat jih je brez zapir, kakor da bi mu bilo žal za njo, in bi se bal, da bi mu ne ušla še katera. A ta »Sramuj se, dremuh! Da torej vedno spati! Saj se boš živ spremenil v gnoj! Vstani!«

In vsemu temu je vedno enako pritrkavala močna brca. Nande je postal močan fant. Dela na kmetih ne manjka, pa

spodbudo za varčevanje, kakor bo tudi omogočil potrebnim zadrugnikom najemanje kredita. Delovni kmetje pridejo pogosto v nesrečo brez lastne krivde, zlasti pri živini in pri ujmah na letini. Iz takih gospodarskih težav si bodo zadrugniki lahko pomagali z internimi posojili. Zadruga prejema vedno več hranilnih vlog svojih članov.

NOVA ZREBČARNA. Zadnji dve leti so bile Brežice brez žrebčarne, ker ni bilo na razpolago primerne stavbe. Sedaj pa je Kmetijska zadruga postavila na svojem zemljišču na Črncu novo poslopje in omogočila, da je država odprla novo žrebčarno, ki ima zaenkrat pet žrebcev.

Izpred sodišča

Predizni tatovi ko'es

Vsak dan slišimo, da je bilo v tem ali onem kraju ukraden kolo, malokdaj pa se izve, kdo je kolo ukradel. Ako bi bili lastniki koles bolj previdni in tudi ostalo prebivalstvo budnejše in bi vsako stvar takoj javili ljudskim oblastem, bi s tem pomagali varnostnim organom, njim pa bi bilo vsekakor le v korist.

V začetku meseca maja je prišel v Brežice Jurij Štuperski iz Klanjca z namenom, da si prisvoji kolo. S tujim kolesom se je tudi odpeljal, vendar so ga varnostni organi izsledili in privedli na postajo, kjer so ga začasno priprili. Tat pa, ne boji len, je odtrgal vrata, zbežal in si na poti prisvojil drugo kolo. Toda tudi tokrat mu sreča ni bila naklonjena, ker je ponovno padel v roke oblastem. Milčnika, ki ga je ustavil, je sunil v stran, sam pa je zbežal. Ker kljub ponovnim pozivom ni ubogal, je varnostni organ ustrelil najprej v zrak, nato pa ga je obstrelil in mu s tem onemogočil nadaljnji beg. Predrznje je bil odpeljan v breziško bolnišnico, kjer je po nekaj dneh umrl.

11. t. m. je prišel v Sevnico Janjo Druškovič iz Zagreba z nekim neznanecem. Pred gostilno Kragl sta si ogledala kolesa in se tebi nič meni nič vsedla vsak na enega ter se odpeljala proti Blanci. Ker pa je oškodovanec krajo takoj prijavil, je Druškoviča že na čuvajnici ustavil železničar Gašek. Druškovič se je ustrašil, odvrgel kolo in s svojim pačdašem zbežal v bližnji gozd. Kmalu pa so Druškoviča varnostni organi izsledili in ga predali sodišču, do čim je neznanec pobegnil.

Drugi dan, 12. maja, so budni Brežičani na sejmu znančih Viktorja Češek iz Blance, ki si je prav tako na nepošten način hotel prisvojiti kolo. Krivca so predal ljudskim oblastem.

Samski delavec Ivan Pečnik iz Brezovice pri Boštanju je ukradel nekoga večera novembra 1950 iz večje gostilne Kolman v Smarju dvokolo Ferda Urbica, istega dne prav tam do groba kolo Franceta Salamona, oktobra istega leta pa iz večje brivskega salona Milarič v Smarju Milaričev kolo. Obsojen je bil na 11 mesecev zapora.

Občinski uslužbenec Martin Dolinšek iz Radne št. 10 pri Boštanju se je neupravičeno rešal s trgovino ter je v letih 1950 in 1951 nakupoval od zasebnikov pa tudi v trgovinah razne dele dvokoles jih sestavljal in prodajal naprej z dobičkom. Prekupil je tudi s kolesi iz »trgovske zveze« s prej navedenim Pečnikom ter je bil obso-

SUŠMARSTVO NA BLANCI

Na Blanci nimamo obrtne šivilje ali krojača, je pa mnogo sušmarjev, ki zaslužijo lepe denarje, seveda ne plačujoče davkov. Potrebno je, da bi se na Blanci naselila šivilja, ki bi konkurirala tem sušmarjem. Te »samouke« pa bi usposobili za pomočnike, ki naj bi napravili izpit in bi se nato zaposlili pri mojstrih.

Tako bi bilo pri nas odpravljeno sušmarstvo, sposobni bi bili vključeni v delo in s tem pomagali skupnosti ter koristili tudi sebi.

Clanica AFZ

Pripomba uredništva: O tem se mora pozanimati občinski ljudski odbor na Blanci, ki naj s pomočjo volivcev tudi uredi.

jen na 15 mesecev zapora.

Poljski delavec Vinko Sušteršič iz Zgornje Sušice 77 je odpeljal 29. VII. 1952 zvečer izpred zadrugne gostilne v Brežicah kolo Stanka Petana. Zagovarjal se je, da je v pijanosti zadel ob neko kolo, padel čezenj in se poškodoval na glavi. Zato je iz jeze vzel kolo s seboj ter se z njim pol leta vozil misleč, da se bo že javil lastnik. V preiskavi pa je hotel zabrisati milijnikom sled, trdeč, da je kupil kolo na Hrvaškem. Dobil je eno leto zapora.

KRONIKA NESREČ

Franc Kužnik, 17-letni mehaniški vajenec iz Stare vasi pri Vidmu, je padel z motorja in si hudo poškodoval obraz.

Katica Lopatič, 12-letna delavčeva hči iz Savskega Marofa, si je pri padcu zlomila roko.

Miha Planinc, 55-letni kmet iz Mihalovca, je padel in si zlomil nogo v gležnju.

Marija Salmič, 15-letna hči kmeta iz Gornje vasi, je padla pod voz ter si zlomila desno mečnico.

Antonia Toplišek, 42-letna žena delavca iz Pieterja, si je pri padcu močno poškodovala prsni koš.

Martin Sotošek, 71-letni prevzitar iz Trebč, je bil doma napaden in si je zlomil stegnenico.

Anica Cermašija, 4-letna hčerka kmeta iz Marovca na Hrvaškem, je padla pod drug meter globoko na beton. Nezvestno so pripeljali v bolnišnico.

Stanka Bogolina, 18-letnega mesarja iz Spodnjih Dul, je v fantovskem prepiru nekdo ustrelil v prsi.

Ivan Sribar, 10-letni kmečki sin iz Goleka, je padel s kolesa in se močno poškodoval na životu.

Motorist Ivan Zupančič je vozil po cesti v smeri Zagreb, pred njim pa je po sredini ceste vozila neka ženska dvokolo. V trenutku, ko je hotel motorist Zupančič kolesarsko prehiteti, je ona zavila v levo, motorist pa je pri zaviranju padel. V istem času je po cesti v smeri Zidani most privozil tovorni avtomobil »Petrolfinje« — Krško po dorni sirani, ki je v neposredni bližini pred ponesrečenec avtomobil zavil in je tako na cesti ležalega Zupančiča vlekli še nekaj metrov za seboj.

Ponesrečeni motorist je bil takoj odpeljan v breziško bolnišnico, kjer se zdravi.

govo življenje in napredovanje. Toda fant se ni zbudil niti tretji dan, pa tudi polovico četrtega ne. Takrat ga je teta vzele v roke in ga stresla tako trdo, da se je mati resno zbala zanj.

»Kaj boš kar spal? Kdo te bo pa živel?«

In dete je zares odprlo oči in tako obstalo nekaj časa. Toda očke so postajale vedno manjše in se naposled za majhno špranjico popolnoma skrile. Takrat sta spoznali obe, mati in teta, da bo fant sicer živel, da bo silnega teka, močan in zdrav kot korenina, drugače pa bo ostal zaspan najbolj čiste vrste.

In vse do pike tako se je spopolnil. Nandek je zadržal doma na podstetju, s kosom kruha v roki, ali je zaspal v šoli, ko je učitelj predaval o tigrih in divjih mačkah. Vsakotoliko ga je zbudila njegova palica ali le prehuo nategnjena ušesa. Tako se je zgodilo da je ta dremavec zaspal v klop gred, ko ni niti prej prečital šolske odpušnice ki mu jo je bil izročil učitelj. Pa saj je tudi pozneje ni pogledal, češ, da so tudi redi v njej silno zaspani.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Pionirski dan na Senovem

V svežem pomladanskem jutru se je nedeljsko sonce prijazno nasmehnilo pionirjem in jih predramilo iz sanj: »Le hitro na noge, pionirski dan je!«

Ob devetih so že hiteli po cestah preko senožezi na senovsko cesto. Prihajali so z vseh strani, gostje pa iz Koprivnice in Antona. Napolnili so kinodvorano do zadnjega kotička. Njih živahno in nestrpno čebljanje se ni pleglo, dokler niso pogasile luči. Tedaj pa so se radovedne otroške oči zazrle v platno, po katerem so drsele slike z napeto vsebino iz naše narodnoosvobodilne borbe. Gledali so jugoslovanski film »Zastava«.

Le kdo bi mogel zgodovinske dogodke opisati tako živo kot so jih prikazale slike? Tako so po predstavi ugotavljali pionirji gostje, ki so v popoldanskem odmoru polegali v senco in čakali na popoldanski program, se sladkali z roglički in težili tejo s sladkim malinovcem, ki ga jim je Društvo prijateljev mladine na Senovem nudilo za cenen denar.

Popoldne se je vršila v šolski

dvorani svečana akademija. Pionirska godba je zaigrala, nakaar je spregovoril pionir Niko. Prisrčno je pozdravil goste in domače pionirje ter jih v duhu popeljal v dobo pred 380 leti, ko so naši predniki pod vodstvom slavnega puntarja Matije Gubca dvignili pest proti izkoriščevalski graščajski gospodi. Za govorom so sledile še recitacije, pevske, godbene in plesne točke. Nastopil je tudi Kekec, ki so ga posebno najmlajši navdušeno pozdravili.

Po uspehi akademiji se je nad 600 pionirje uvrstilo v četverored in v spremstvu godbe odkorakalo na telovadnico. V soncu in pomladni ter ob veseli pesmi je mladina ta dan dala duška svojemu mladostnemu razpoloženju.

Seimi

1. junija se vrši sejem v Dubravici in Zagorskem selu.

V Kraljevcu na Savi se bo vršil svinjski sejem 4. junija.

2. junija se bo vršil svinjski sejem v Velikem Trgovišču.

1. junija bo sejem v Boštanju.

FIZKULTURA

V nedeljo, 24. maja so se odigrale športne igre društev Partizana okraja Krško, ki jih je izvedlo TVD Partizan Brežice v Brežicah na novem stadionu, ki še ni dogotovljen in bo šele pozneje oficialna otvoritev.

Dopoldne bi se morale odigrati partije v namiznem tenisu. Kakor je bilo prej določeno, bi od vsakega društva morali nastopiti po 4 igralci. Tekmovalce so postavili samo Krško in Brežice. Do odigranja pa ni prišlo vsled neupoštevanja določil od strani igralcev Brežic, ki so zahtevali, da nastopita samo po dva igralca. Krško je poslalo na tekmovalje tri moštva po 4 igralce to je člane, članice in mladince.

Nato se je odigrala na igrišču pri gimnaziji samo ena tekma v odbojki Brežice—Krško. Zmagalo je po boljši igri moštvo Brežic z rezultatom 3:0. Moštvo Krškega ni igralo podrejene vloge, saj so vodili v tretjem setu z 9:1, in ni znalo izkoristiti prednosti.

Igralcem Krškega bi bilo priporočati trening in povezano igro ter opustitev medsebojnega govorjenja, ki samo moti igralce.

Popoldne so se igre nadaljevale na stadionu in to v nogometu. Nastopila so tri moštva mladincev: Sevnica, Krško in Brežice. Senovo žal ni poslalo moštva. Igralo se je po točkovnem sistemu. Posamezne igre so prinesle sledeče rezultate:

Sevnica—Brežice 1:0

Krško—Sevnica 2:2

Krško—Brežice 2:2

Prvo mesto je z doseženo zmago nad Brežicami doseglo moštvo Sevnice, ki ni pokazalo tehnične igre, pač pa je igralo zelo borbeno.

Po prikazani tehnični igri bi zaslužilo ob kaj večji sreči moštvo Krško, ki je predvedlo najboljšo igro v tem tekmovalstvu.

Glavna tekma se je odigrala z zakasnitvijo vsled tekem mladinskih moštev, ki so bile odigrane po 2x20 minut. Nastopilo je prvo moštvo Brežic in Krškega. Igralo se je samo 2x35 minut. Moštvo Brežic so predstavljali večinoma igralci JLA, ker se je drugo moštvo »Kluz« fuzioniralo s Partizanom Brežice.

Igrišče je bilo slabo pripravljeno ter jamasto, visoka trava je ovirala regularno igro. Sodil je dobro Alfred Istenič.

Tekme na tem stadionu so po presledku 3 let zopet privabile veliko število gledalcev, ki so bili zadovoljni s tekmi na željo, da se stadion dogradi, da bodo deležni še več lepih in zanimivih iger.

KEGLJACI

V nedeljo, dne 24. maja je moštvo zagrebške »Lokomotive« v sestavi 10 kegljačev tekmovalo na Vidmu z domačimi kegljaci. Rezultat igre je bil 281:204 lesov v korist domačih kegljačev. Za tem so odigrali še prijateljsko igro, v kateri so zmagali gostje.

RIBICI SO SE SPORAZUMELI

V dnevnem časopisu smo že večkrat čitali o neurejenih razmerah med ribiči našega okraja in mislim, da je prav, če omenim tudi kako smo uspeli to urediti.

Znano nam je, da ves čas obstoja ribiške zadruge nismo dosegli nekih vidnih uspehov v ribiškem športu. Vsakdo je lovil kjer in kakor je hotel, kot na primer: nastavljanje nočnih vrvic, lov z lučjo na Krki, križak na Savi itd. Mislim, da se moremo še posebej pozabavati z križakom, v kolikor je to sploh športen ribolov. Imamo le redke izjemne primere ribičev-križakarjev — ki se zadovoljujejo z 10-15 ribami, dočim bi ostale lahko uvrstili med poklicne ribiče, ker svoj plen (po več sto komadov dnevno) prodajajo.

V svrhu dokončne ureditve tega vprašanja so se dne 26. V. 1953 sestali na OLO Krško predstavniki posameznih ribolovnih področij, kakor tudi ribiške zadruge in obeh društev. Sestanek sta se tudi udeležila član republiške ribiške komisije in sekretar OK ZKS Krško.

Navzoči so obdelali nejasna in doslej sporna vprašanja, in sicer prvenstveno o bodoči obliki ribiške organizacije, načinu izvajanja ribolova in prevzgoji članstva v športne ribiče. Po teme-

Pepče

pripoveduje...

Ze zadnjič sem omenil borbo za olje na Senovem, kjer so se zastopnice nežnega spola obkladale z lepimi in očarljivimi imeni, kakor »Linda, k...«, »kuzla«. To prekanje je na poslovedjo tako vplivalo, da je zbežal v skladišče, ostali nameščenici pa so začeli za pulji jokati. Bila je naravnost božanska slika, ki bo ostala še dolgo, dolgo v spominu takratnim obiskovalcem trgovine. Skušal sem pozneje ugotoviti pomen besede »Linda«, vendar se mi to ni posrečilo, tudi nisem ugotovil kakega izvora je. Zato bi prosil tovarišice, ki je to »lepo« ime rabila, naj mi sporoči, iz katerega besednega zaklada črpa ta izraz.

Mimogrede sem se oglašil pri pekovskem moštru in ga prosil za recept, kako pridem pri sedanjem zaslužku v razmeroma kratkem času do hiše, godza in drugih zemeljskih dobrin. Iro-

nično se mi nasmeje in pravi: »Edino kar ti lahko rečem, znajdi se!«

Iz Senovega sem jo mahnil na Veliki Kamen, bilo je ravno v četrtek 14. maja (vnebohod), v KZ sem si hotel nekaj kupiti, vendar so jo že ob dveh popoldnih zaprli. Najbolj se je uslužbenec KZ mudilo k večernicam. Radoveden sem tudi, kako je možno, da je lani nastal na blagu primanjkljaj v vrednosti nad 100.000 din, letos pa imajo višek 100.000 din. Poslovedja mi je zaupno povedal, da ni to nič čudnega in da mu je upravnih odbor dovolil, da lahko z eventualnim viškom pri je nastali primanjkljaj. Čudna so pota gospodova.

Ko sem se vračal iz Senovega na postajo v Brestanico, so mi Brestančani z velikanskim zadovoljstvom pripovedovali, da je sod za škropljenje cest že gotov in upajo, da bo tudi kmalu stopil v akcijo. Upajmo!

25. maja na rojstni dan našega maršala Tita sem se sprehajal po okraju in se veselil z ostalim prebivalstvom ljubezni, ki jo izkazuje naš narod svojemu voditelju tovarišu Titu. Povsod so bile razbošene zastave v počastitev rojstnega dne. Nemaio pa sem se začudil, ko sem se vrnil v Krško in nisem opazil niti ene zastave, čeravno je v Krškem precej državnih ustanov. Skušal sem najti opravilo, ali povrnost, ali pozabljenost. Mogoče (sem si mislil), da Krčani zaradi tega niso izobesili zastav, da jim ne bi kdo očital, da spadajo zastave v proslavo binokostnega ponedeljka! Uredništvo »Posavskega tednika« je imelo namen razobesiti zastavo, ako bi imeli prostori uredništva okna na cesto. Ker pa so okna na dvorišče, bi te zastave itak nihče ne opazil, zato je uredništvo tudi ni razobesilo.

V Brežicah sem bil priča zgozgovinskemu dogodku, ko so se 4 pionirji trgovskega življenja v našem okraju, bivši ravnatelj OME, sestali in se hoteli dati slikati v večni spomin potomcem. Na žalost do slikanja ni prišlo zaradi enega člana, ki zaradi neobrite brade ni bil fotogeničen, a po obisku olepševalnega salona pa fotograf ni imel več časa, da bi ovekovečil četvrtico. Potrebno bi bilo vsekakor, da dogovor za ponoven sestanek realizirajo.

Odborniki občinskih ljudskih odborov naj bi zastopali interese svojih občanov, zato so jih volivci tudi izvolili. V ponedeljek so bile v malih Vdenicah, občina Kostanjevica volitve v osnovne organizacije SZDL, vendar občinski odborniki ni uspeli, da bi se tega važnega dogodka udeležili in pomagali pri volitvah, kajti »prisiljen« je bil, da beli in čisti cerkev med tem časom, ko so njegovi volivci zborovali.

Pozdravlja Vas Pepče

„ELEKTRO – MARIBOR OKOLICA“

obvešča vsa industrijska podjetja ter vse svoje odjemalce, da je ustanovilo v obratu Radvanje-Maribor

REMONTNO DELAVNICO

ZA POPRAVILA VSEH VRST
ELEKTROMOTORJEV
TRANSFORMATORJEV
ELEKTROŠTEVCEV
IN INSTRUMENTOV

Prevzema tudi vse vrste frafo- in dinamoolj
v čiščenje z modernimi čistilnimi napravami!

Cene zelo ugodne! Kvaliteta zajamčena!

REMONTNE DELAVNICE MARIBOR - RADVANJE

Engelsova ul. 82 — Telefon 31-86

Dobrica Čosić:

DALEČ JE SONCE...

Praviš, da je prišel za narednika in dobil četo pod poveljstvo. He, tri sto hudičev, pameten človek. Ta se ti je vedno lepo znašel. Ko smo bili na Kosovu, ti je v hiši nekega arnavskega bega skubil nekakšne zlatnike. Pravijo, da je zaradi tega zabodel arnavtovo hčerko. Samo kdo bi vedel, če je res. Sam ni tega nikdar priznal. Čaku pa si je napravil hišo. Služba nama tega ne prinese. Jaz sem trpel kot pes, hranil vsak sold, pa si vendar nisem mogel napraviti hiše... Tak tako praviš, četni komandir! Pameten človek. A jaz, vidiš, še vedno kaplar! Oficirji — prekleto seme — dobivajo čine po vsakem boju s partizani, mi pa, na primer jaz: ni in ni, ničesar ni... Ko se pojavijo komunisti, nam oficirji obljubijo čine, zvišanje plače... se je razgovoril nezadovoljni slugar.

»Presneto, tudi slugar ima Bosanec. Dobil je celo iskrega vranca osebno od Šiša; hej, to ti je dedec. V zadnjem času hodi vedno z angleškim majorjem, dodeljen mu je za sprem-

ljevalca,« si je Jovan sproti izmisljal.

»Kaj praviš, slugo je dobil? Zelo rad imam Vasa, toda že od nekdaj je bil komolčar kakor vsi drugi. Danes se, dragi moj, vsak bori zase. Pametni ljudje... če hodi on z Angležem, mu mora ta dajati funtov. Lahko je vam, V naši komandi so vsi lopovi, begunci in nemški špijoni. Jaz bom ostal kaplar, čeprav sem dobil čin že tridesetste, prav dotlej, dokler mi partizani ne bodo razbili betice!« je razočarano govoril žandar in ogorčeno pristavljaj steklenico k ustom.

»Eh, to pa ni nič težkega! Daj, dragi moj, stopi z menoj, Vasa te pozna, nimaš ne vem kakšnih bojev, da bi se bilo treba bati za glavo. Čemu živis v tem svinjaku z lopovi?«

»To pomlad ne grem! Zaupno so nam sporočili, da bomo prišli v sestav Draževe vojske in da bomo najbrž na pomlad v cellem prestopili. Če ne bo tako, sem vaš!«

Jovanovo prigovarjanje, da bi nocoj odšel z njim, ni uspelo.

»Ne boj se, dragec, ničesar! Načelnik bo jutri dobil poročilo o tebi. Odšel boš jutri poldnevi, še vojaka ti bomo dali za spremstvo.«

»Nič ne verjamem načelniku!« je znova pritiskal Jovan. »Čul sem od nekkih ljudi, da je nemški človek.«

»Ne drži prav, star lisjak je. Kamufliira se, da je njihov...« Vztrajno Jovanovo nagovarjanje z vsakovrstnimi laskavimi obljubami je pri tem najbolj lahkovernem in njemu najbolj naklonjenem žandaru končno vzbudilo sum in mu je žandar precej strogo ukazal, naj stopi z njim v celico.

Medtem ko se je v mraku spotikal ob ljudi, ki so ležali in poslušali zmerjanje in očitke, da je postal upravnikovo »oko in uho« in da mu bodo nocoj polomili rebra, si je Jovan našel nekako prosto mesto in se sključil ob zidu.

Vse je izgubljeno... Kako naj se izmota?... Končal bo na visilcah. Nato se mu je v glavi zmedlo in vrtinčilo: ustrelitev Gvozdena, gestapo, nekakšna

soba, oblečena z jeklenimi ploščami, vislice, ki on pod njimi nekaj strašnega kriči... Mati... Četa čaka v snegu na bregu Morave... Kolonejo ga in grozijo...

V tem je zaspal.

Lepa je noč v moravski dolini, ko mesečina zasuje snežna polja. V temnih sencih breskev in jesenov potihnejo vasi in utrjeno zadremljejo ravnine. Noč nasloni svoje modre prsi na planine, vzdrihti od dotiku njihovih ostrih robov in zablješči v sinjih bisernih. Mesec se vzpenja navzgor ob Moravi, pokuka v topolovje in prav do zore čofota z belimi rokami po reki. Morava šumi, se jezi na jezove in milinske zatvornice ter se po cele noči hihita mesecu, ki teka po sipinah. Jastrebec srdito razpira svojo modro veko, Goč pa se zgrbi in primakne bliže.

V takšni noči je čakala prva četa v topolovju, da bo prišla preko Morave. Reka je bučala in z zmuzi dolbla po roboh, a je kljub temu bilo tiho. Samo od časa do časa so vrane, ki so prenočevale na topolih, zakravale in luputnile s krili, zakravčala je sraka v vrbovju, za-... po snegu korak, ki se je oddaljeval in približeval vzdolž Morave. Tam hodi Pavle in čaka na Jovanovo dogovorjeni žvižg.

Lepota noči v njegovem domačem kraju, ki je bila v strpenem mrazu samo stroža in čestjša, je zalila komisarjevo nemirno dušo z veselim trepetom. Bilo mu je, kakor da se je čas črnih misli preknul v Moravo; kakor da je nemir in bojazni, nebrhne in dolgotrajne naporne skrbi zaradi odgovornosti za odred in boj vsrkala bleščava mesečina; prepustil se je spominom na otroška leta...

...Nekdaj, — koliko Morave, koliko življenja okrog nje je od tedaj že šlo... — je z dečki, svojimi vrstniki, brazdal po teh sipinah, pobijali so si kolena in prste ob čistih in oblih kremencih, skakali z vrh v zelene tolmunce; s prsti levce so si zapirali nos, se potapljali kot žabe in tekmovali kdo bo diže ostal v vodi. Ko pa jih je voda utrudila, so stekli na mivko in si z njo zasuli svoje zagorele, od fiziola in koruze nabuhle trebuščke. Iz las so jim curljali curki vode in se zlivali v mivko; zaprli so oči in vroče sonce je žgalo obraščke. Ko so postali lačni, so stekli v topolovje na kosilo, ovce so se zgnatle v gručo, sopele od vročine, skrivale druga drugo glavo pod trebuh; dečki so sedli ob nje, razprostili po travi torbice iz kozje tlake, izvlekli lesene puščice s strom in počrčno zajajali zobe v krajčke koruznega

kruha ter prigrizovali drobtince sira in glavice čebule, ki so jo jedli vsi v krogu.

Potem so se spet kopali, so vozili s čanom, ki ga je mlinarjem navadno ukradel Pavle, za to najspetnejši; zaradi tega so ga oni, kadar so ga ujeeli, neusmiljeno izšibali s protjem ter se podili za njim po prođu in vrbovju. Ko je bilo sonce za palec od Zelina, so nagnali ovce na pašo. Nihče ni bil srečnejši od njih, kadar je padel dež in je veter podrsal po reki in so ovce mirovale! In zlasti če je bilo to pred nočjo, tedaj, ko so ribe plesale in skakale iz vode; vlačili so ribiške koše po sipinah, lovili belice in kačaste piškurje, o katerih se je med njimi govorilo, da imajo čudno moč: od njihovega piška se takoj oglušči. Ko so lovili, so molčali, mračni in svoji strogosti, kajti ribe vse slišijo. Po lovu so močnejši jemali ribice šibkejšim in jih tepili, če so se branili.

Pavle, ki so ga bili spomini zanesli, se je glasno zasmeljal, ko se je spomnil dogodkov v topolovju na oni strani. Bil je v četrtem razredu osnovne šole, ko je tisto pomlad s svojimi tovariši kradel jajca v vranih gnezdih. Ko je plezal na mlad topol, je neprevidno stopil na njegovo drobno krhko vejo in padel.